

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/119/2000

POPARCIE DLA KANDYDATÓW W WYBORACH PREZYDENCCKICH W PIERWSZEJ DEKADZIE SIERPNI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Już tylko dwa miesiące pozostały do wyborów prezydenckich. Państwowa Komisja Wyborcza zarejestrowała komitety wyborcze dwudziestu kandydatów, jednak wielu spośród nich to osoby zupełnie nieznanne szerszej publiczności. Trwa kampania wyborcza - poszczególni kandydaci biorą udział w przedwyborczych spotkaniach, ogłaszają swoje programy, wypowiadają się w wielu kwestiach społecznych i politycznych. Wakacje sprawiają jednak, że kampania wyborcza przebiega raczej w urlopowej atmosferze i - poza sprawą lustracji kandydatów - jak na razie nie wydaje się wywoływać większych emocji społecznych.

Na początku sierpnia 73% ankietowanych zadeklarowało¹, że na pewno weźmie udział w jesiennych wyborach prezydenckich.

Mimo trwania kampanii wyborczej popularność poszczególnych kandydatów wśród potencjalnych wyborców pozostaje niemal taka sama jak na początku wakacji. Nadal zdecydowanym faworytem najbliższych wyborów jest Aleksander Kwaśniewski. Na obecnego prezydenta chce głosować 62% ankietowanych, dokładnie tyle samo, ile przed miesiącem. Wyniki pozostałych kandydatów ciągle daleko odbiegają od poziomu poparcia, jakie uzyskuje Aleksander Kwaśniewski. Drugie miejsce w naszym rankingu zajmuje Andrzej Olechowski, którego chce poprzeć w wyborach co dziesiąty - według własnych deklaracji - pewny uczestnik jesiennych wyborów. Również poparcie dla byłego ministra spraw zagranicznych nie różni się znacząco od notowań z lipca. Głosowanie na Mariana Krzaklewskiego, trzeciego pod względem skali poparcia pretendenta do prezydentury, zapowiada 6% potencjalnych wyborców, również niemal tyle, ile miesiąc temu. Po 4% nominalnych uczestników wyborów

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (123) przeprowadzono w dniach 4-7 sierpnia 2000 roku na 1028-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych Polaków.

chciałoby oddać swój głos na Jarosława Kalinowskiego oraz Lecha Wałęsę. Chęć głosowania na Andrzeja Leppera zapowiada 2% potencjalnych wyborców. Jan Olszewski, Jan Łopuszański oraz Janusz Korwin-Mikke mają wśród potencjalnych uczestników jesiennego głosowania po 1% zadeklarowanych zwolenników. Poparcie dla pozostałych kandydatów jest minimalne (nie osiągnęło 0,5%) lub jest wręcz zerowe.

Tabela 1

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Wskazania osób deklarujących udział w wyborach prezydenckich					
	styczeń 2000 (N=805)	kwiecień 2000 (N=838)	maj 2000 (N=816)	czerwiec 2000 (N=855)	lipiec 2000 (N=836)	sierpień 2000 (N=749)
	w procentach					
Aleksander Kwaśniewski	55	61	62	65	62	62
Andrzej Olechowski	8	12	11	11	11	10
Marian Krzaklewski	6	4	4	5	7	6
Jarosław Kalinowski	2	-	4	2	3	4
Lech Wałęsa	4	4	3	3	3	4
Andrzej Lepper	3	2	3	3	3	2
Jan Olszewski	3	3	1	2	3	1
Jan Łopuszański	-	-	poniżej 1	poniżej 1	1	1
Janusz Korwin-Mikke	2	poniżej 1	2	1	1	1
Ktoś inny	2	2	1	1	1	0
Trudno powiedzieć	8	8	6	7	6	8

Uwaga: Porównanie w czasie ma charakter orientacyjny, gdyż w poszczególnych badaniach listy potencjalnych kandydatów nieco się różniły.

Aleksander Kwaśniewski cieszy się największą popularnością wśród najmłodszych respondentów (w wieku od 18 do 24 lat), a także wśród uczniów i studentów. Trudno jednak określić obecnego prezydenta jako kandydata inteligentnego, częściej bowiem niż pozostali popierają go badani z wykształceniem średnim bądź zawodowym, natomiast wśród osób aktywnych zawodowo robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani. Aleksander Kwaśniewski zyskuje stosunkowo duże poparcie wśród osób osiągających dochody średnie i powyżej średnich, choć nie najwyższe. Poparcie dla obecnego prezydenta najwyraźniej jednak łączy się z lewicowymi poglądami politycznymi oraz nieuczestniczeniem

w praktykach religijnych bądź okazjonalnym w nich udziałem. **Andrzej Olechowski** ma najwięcej zwolenników wśród kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracowników fizyczno-umysłowych. Częściej niż inni chcą na niego głosować mieszkańcy miast, szczególnie największych, a także osoby z wyższym wykształceniem. Popiera go co piąty respondent o prawicowych poglądach politycznych. **Marian Krzaklewski** ma relatywnie większe poparcie wśród osób głęboko religijnych, deklarujących poglądy prawicowe. Stosunkowo często popierają go najstarsi respondenci, a także mieszkańcy największych aglomeracji. Wśród grup społeczno-zawodowych relatywnie większe poparcie uzyskuje on wśród emerytów oraz osób pracujących na własny rachunek.

Gdyby wyniki wyborów prezydenckich były takie same jak rezultaty naszego sierpniowego sondażu, wówczas wybory zakończyłyby się w pierwszej turze, gdyż Aleksander Kwaśniewski uzyskałby ponad połowę oddanych głosów. Jest jednak oczywiste, że wyniki sondaży odbiegają od oficjalnych - przede wszystkim dlatego, że deklarowana w badaniach frekwencja jest dużo wyższa od rzeczywistej. Poddani presji kampanii wyborczej respondenci częściej deklarują udział w wyborach, gdyż swoją ewentualną absencję uznają za coś niewłaściwego. Faktyczna mobilizacja poszczególnych elektoratów (zwolennicy których kandydatów częściej pójdą na wybory, a których częściej pozostaną w domu) będzie miała decydujące znaczenie dla ostatecznego wyniku i tego, czy wybory zakończą się w pierwszej turze, czy też dojdzie do głosowania tylko na dwóch pretendentów.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory prezydenckie, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Raczej nie wziął(ę)by w nich udział (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	73	16	11	1028
Płeć				
Mężczyźni	77	14	10	488
Kobiety	70	19	12	540
Wiek				
18-24 lat	74	15	11	147
25-34	67	21	12	182
35-44	78	12	10	200
45-54	78	14	9	195
55-64	73	17	10	129
65 lat i więcej	67	20	13	175
Miejsce zamieszkania				
Wies	71	19	10	385
Miasto do 20 tys.	77	10	13	112
20-100 tys.	73	17	10	205
101-500 tys.	71	17	12	202
501 tys. i więcej mieszk.	76	13	11	124
Wykształcenie				
Podstawowe	64	22	14	285
Zasadnicze zawodowe	74	17	9	319
Średnie	79	12	9	338
Wyższe	74	14	12	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	78	9	12	60
Prac.umysł.niż.szczebła	74	16	10	86
Pracownicy fiz.- umysł.	76	14	9	78
Robotnicy wykwalifikowani	80	12	8	141
Robotnicy niewykwalifik.	66	29	5	46
Rolnicy	63	29	9	38
Pracujący na własny rach.	75	17	8	64
Bierni zawodowo				
Renciści	70	13	17	131
Emeryci	72	18	10	188
Uczniowie i studenci	76	15	9	59
Bezrobotni	67	19	14	90
Gospodynie domowe i inni	71	15	13	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	72	21	7	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	82	7	12	81
sekt. pryw. poza rolnict.	76	13	11	237
prywatnym gosp. rolnym	66	27	7	57
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	73	14	13	117
276-399	74	17	9	101
400-549	77	14	10	197
550-799	72	15	14	137
Powyżej 799 zł	88	6	6	164
Ocena własnych war. mater.				
Złe	62	23	15	335
Średnie	75	16	9	472
Dobre	84	8	8	221
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	71	22	6	62
Raz w tygodniu	73	17	10	547
1-2 razy w miesiącu	70	19	11	173
Kilka razy w roku	77	13	11	158
W ogóle nie uczestniczy	71	8	21	88
Poglądy polityczne				
Lewica	87	9	4	323
Centrum	68	22	9	264
Prawica	79	13	7	213
Trudno powiedzieć	52	23	25	228

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?

(%)

	Piotr Ikonowicz	Jarosław Kalinowski	Janusz Korwin-Mikke	Marian Krzaklewski	Aleksander Kwaśniewski	Andrzej Lepper	Jan Łopuszański
Ogółem	0	4	1	6	62	2	1
Płeć							
Mężczyźni	0	5	1	7	60	4	1
Kobiety	0	4	0	5	64	1	1
Wiek							
18-24 lat	0	3	0	4	73	6	0
25-34	0	2	1	5	64	0	1
35-44	0	6	1	2	66	1	0
45-54	0	6	1	5	64	0	3
55-64	0	2	1	11	58	4	0
65 lat i więcej	1	6	0	12	47	5	1
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	11	0	5	57	4	0
Miasto do 20 tys.	0	3	0	5	71	0	1
20-100 tys.	0	1	1	7	68	0	1
101-500 tys.	1	0	1	5	61	3	3
501 tys. i więcej mieszk.	0	0	3	10	63	3	0
Wykształcenie							
Podstawowe	0	8	0	6	57	4	2
Zasadnicze zawodowe	0	3	0	6	67	3	0
Średnie	0	3	1	7	64	1	1
Wyższe	0	6	0	5	52	0	6
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	5	0	2	48	0	6
Prac. umysł. niż. szczebla	0	4	2	2	62	0	3
Pracownicy fiz. - umysł.	0	1	1	2	60	0	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	2	1	8	72	0	0
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	68	8	0
Rolnicy	0	33	0	0	33	11	5
Pracujący na własny rach.	0	4	2	10	56	0	0
Bierni zawodowo							
Renciści	0	9	0	5	64	4	0
Emeryci	1	3	0	12	55	3	1
Uczniowie i studenci	0	2	0	5	74	2	0
Bezrobotni	0	0	1	5	69	5	0
Gospodynie domowe i inni	0	5	0	5	74	0	0
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	0	5	1	7	55	0	4
spółce właścicieli	0	0	0	0	0	0	0
prywatnych i państwa	0	1	0	5	57	2	0
sekt. pryw. poza rolnict.	0	2	2	4	73	1	0
prywatnym gosp. rolnym	0	25	0	0	46	7	3
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	7	1	6	64	4	0
276-399	1	12	0	1	47	8	1
400-549	0	2	1	4	71	1	3
550-799	0	4	0	8	72	0	0
Powyżej 799 zł	0	2	2	11	63	1	1
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	6	0	6	62	4	1
Średnie	0	4	1	6	63	3	1
Dobre	0	4	1	6	62	0	1
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	7	0	16	27	0	8
Raz w tygodniu	0	6	0	8	56	3	1
1-2 razy w miesiącu	0	2	1	2	73	0	1
Kilka razy w roku	0	3	1	1	76	2	0
W ogóle nie uczestniczy	0	0	2	3	78	2	0
Poglądy polityczne							
Lewica	0	4	0	1	87	1	0
Centrum	0	3	2	1	64	2	0
Prawica	0	5	1	22	24	2	5
Trudno powiedzieć	0	8	0	2	55	6	0

Tabela 2. cd. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?
(%)

	Andrzej Olechowski	Jan Olszewski	Lech Wałęsa	Ktoś inny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	1	4	0	8	749
Płeć						
Mężczyźni	9	0	4	0	8	373
Kobiety	10	2	3	0	8	376
Wiek						
18-24 lat	6	0	6	0	3	109
25-34	5	3	3	0	16	122
35-44	13	1	2	0	8	156
45-54	13	1	4	1	3	152
55-64	7	2	6	0	10	94
65 lat i więcej	13	1	4	1	10	117
Miejsce zamieszkania						
Wieś	6	2	4	0	12	275
Miasto do 20 tys.	5	1	7	0	8	86
20-100 tys.	11	2	3	0	7	150
101-500 tys.	15	0	4	1	7	144
501 tys. i więcej mieszk.	18	1	2	0	2	95
Wykształcenie						
Podstawowe	7	2	6	0	9	182
Zasadnicze zawodowe	7	1	4	0	10	236
Średnie	12	1	2	0	6	267
Wyższe	18	2	4	0	7	63
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	23	2	5	0	10	47
Prac. umysł. niż. szczebla	13	0	3	1	8	63
Pracownicy fiz. - umysł.	16	0	8	0	12	59
Robotnicy wykwalifikowani	5	0	6	0	5	112
Robotnicy niewykwalifik.	8	9	3	0	4	30
Rolnicy	0	4	0	0	15	24
Pracujący na własny rach.	12	0	6	0	11	48
Bierni zawodowo						
Renciści	5	4	2	0	7	92
Emeryci	13	1	2	1	9	135
Uczniowie i studenci	9	0	7	0	0	44
Bezrobotni	4	1	1	0	13	60
Gospodynie domowe i inni	11	0	0	0	5	33
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	12	1	6	1	9	123
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	19	0	4	0	12	66
sekt. pryw. poza rolnict.	9	1	4	0	5	181
prywatnym gosp. rolnym	0	6	0	0	12	38
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	7	2	5	0	6	86
276-399	15	3	4	0	8	75
400-549	6	0	1	1	3	151
550-799	12	0	1	0	3	98
Powyżej 799 zł	12	1	5	0	2	144
Ocena własnych war. mater.						
Złe	7	2	2	1	9	208
Średnie	10	1	2	0	9	356
Dobre	12	0	8	0	5	185
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	15	6	15	2	4	44
Raz w tygodniu	10	2	4	0	10	400
1-2 razy w miesiącu	10	0	2	0	9	121
Kilka razy w roku	8	0	3	1	7	121
W ogóle nie uczestniczy	10	1	2	0	2	62
Poglądy polityczne						
Lewica	4	0	0	0	3	281
Centrum	13	3	5	0	8	181
Prawica	20	2	10	0	10	169
Trudno powiedzieć	6	1	2	1	19	118